

Brzezińska, Jadwiga

Odszedł wybitny historyk farmacji - doc. dr hab. Władysław F. A. Szczepański

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 55/2, 249-252

2010

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Zmarli

31.12.2009 – Doc. dr hab. Władysław Szczepański, prezes Zespołu Sekcji Historii Farmacji w latach 1990–2004, prezes honorowy Zespołu Sekcji Historii Farmacji.

Książki z zakresu historii farmacji wydane w 2009 r.

- 1) Elżbieta Rutkowska: *Polityka władz państwowych w Polsce wobec aptek i aptekarstwa w latach 1944–1951*. Warszawa 2009, 290 s., il.
- 2) Maciej Bilek: *Apteki i aptekarze południowej Małopolski do 1951 r.* Nowy Targ 2009, 412 s., il.
- 3) Anna Trojanowska: *Wiedza o grzybach leczniczych w polskiej literaturze naukowej XIX wieku*. Warszawa 2008, 456 s., il.
- 4) *Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne na Dolnym Śląsku 1948–2008*. Pod red. Olafa Gubynowicza, Aleksandra Kubisa i Barbary Figury. Wrocław 2008, 208 s., il.
- 5) Jan Majewski: *Apteka „Pod Orłem” w Pleszewie*. Łódź 2009.
- 6) Katarzyna Hanisz (współautor): *Polskie Towarzystwa Medyczne, specjalne i zawodowe oraz inne towarzystwa wspierające rozwój nauk medycznych. Forum Bibliotek Medycznych*. Warszawa 2009.
- 7) Ewa Gostomska: *Powstanie i rozwój Oddziału Analityki Medycznej na Wydziale Farmaceutycznym AM w Łodzi*. Warszawa 2009.
- 8) Ryszard Miazek: *Przeminęło z rodem*. Rzeszów 2005 (o Skulskim i in.).
- 9) Łukasz Kot: *Leopold Skulski, premier z Zamościa (1877–1939)*. Zamość 2007.

Można wyrazić nadzieję, że w następnych latach działalność Zespołu Sekcji Historii Farmacji Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego będzie równie owocna jak w 2009 r.

Jadwiga Brzezińska
Kołobrzeg

ODSZEDŁ WYBITNY HISTORYK FARMACJI – DOC. DR HAB. WŁADYSŁAW F.A. SZCZEPAŃSKI

W dniu 31 grudnia 2009 r. zmarł w Olsztynie doc. dr hab. Władysław Franciszek Andrzej Szczepański, wybitny historyk farmacji, wieloletni dyrektor Cefarmu Olsztyn, wieloletni prezes Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego i Zespołu Sekcji Historii Farmacji¹. Jego wybitne zaangażowanie w działalność zawodową, społeczną i naukową, oraz niezwykle walory osobiste, sprawiają, że dzieło Jego życia znalazło szczególne miejsce w dziejach polskiej farmacji.

Urodził się 22 września 1922r. w Kaliszu. Studia farmaceutyczne ukończył w Akademii Medycznej w Poznaniu, uzyskując w 1947 r. dyplom mgr farmacji. Następnie pracował w Aptece w Częstochowie, a potem w Zakładach Przemysłu Chemiczno-Farmaceutycznego „Pemor” w Poznaniu (1948–1949). Powołany do służby wojskowej był kierownikiem apteki wojskowej i laboratorium wojskowego, najpierw w stopniu majora (1949–1957), a następnie podpułkownika (1976). W 2001 r. otrzymał nominację na pułkownika.

Po zwolnieniu z wojska objął kierownictwo apteki w Częstochowie (1957). Jego operatywność i talent organizacyjny sprawił, że zaproponowano mu stanowisko zastępcy dyrektora Katowickiego Zarządu Aptek na Oddział Częstochowski (1957–1972). W tym czasie był też dodatkowo wykładowcą farmakologii w Liceum Medycznym w Częstochowie. Ponadto przez pewien czas kierownikiem Laboratorium Aseptycznego Katowickiego Zarządu Aptek w Częstochowie (1962–1971) oraz kierownikiem Spółdzielni Farmaceutycznej w Częstochowie (1957–1959). W 1972 r. objął stanowisko dyrektora Olsztyńskiego Zarządu Aptek, przekształconego następnie w Przedsiębiorstwo Zaopatrzenia Farmaceutycznego „Cefarm” w Olsztynie. Na tym stanowisku pozostawał aż do przejścia na emeryturę w 1988 r.

Niezwykle rozległa była Jego działalność społeczna i to zwykle na stanowisku kierowniczym. Od 1957 r. był członkiem Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, już w 1959 r. został prezesem Oddziału Częstochowskiego PTFarm, a po przejściu do Olsztyna prezesem Olsztyńskiego Oddziału PTFarm (1973–2003). Był również prezesem Sekcji Historii Farmacji w Olsztynie i prezesem Zespołu Sekcji Historii Farmacji PTFarm (1990–2003).

Ponadto sprawował funkcję wiceprezesa w Polskim Towarzystwie Lekarskim (1978–1983) i Polskim Towarzystwie Historii Medycyny i Farmacji w Olsztynie (1980–1993), a od 1993 r. był wiceprezesem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny i Farmacji.

Dalsze jego stanowiska społeczne, to – wiceprezes Komitetu do Walki z Gruźlicą i Chorobami Płuc (1974–1996), członek Zarządu Głównego Towarzystwa Historycznego (1977–1996), członek Zarządu Związku Kombatantów RP (od 1995).

Był także członkiem Wojewódzkiej Komisji ds. Weryfikacji Farmaceutów (Katowice 1954–1972), przewodnikiem i członkiem Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego (1965–1972).

Umiejętność szybkiego i trafnego podejmowania decyzji, łatwość nawiązywania kontaktów osobistych i współpracy z innymi, a także prostota i naturalność w sprawowaniu odpowiedzialnych funkcji sprawiły, że w każdym środowisku był mile widzianym szefem.

Warto podkreślić wielką popularność i sympatię, jaką cieszył się w środowisku krajowych i zagranicznych historyków farmacji. Jego wykłady naukowe za

Doc. dr hab.
Władysław Franciszek
Andrzej Szczepański

granicą, do których zawsze potrafił wpleść nutkę żartobliwą, jednały mu przyjaciół w całej Europie.

Charakteryzowało Go zamiłowanie do tradycji, dziejów i etyki zawodu. Mimo natłoku różnych obowiązków zawodowych i społecznych, pasjonował się historią farmacji. Położył duże zasługi w badaniach i dokumentowaniu dziejów polskiej farmacji.

Stopień dr farmacji uzyskał w 1970 r. w AM w Warszawie (promotor doc. dr hab. Władysław Markowski) za pracę pt. *Apteki częstochowskie do końca XIX wieku*. Stopień dr hab. otrzymał w AM w Poznaniu w 1998 r. za pracę pt. *Środki farmakoterapeutyczne w dawnych lekospisach i farmakopeach polskich (1560–1970)*. Ważną jego książką była publikacja omawiająca dzieje społecznych aptek Olsztyńskich. (*Cefarm Olsztyn. Pięćdziesiąt lat tradycji*. Olsztyn 2001.)

Ogółem był autorem 40 publikacji naukowych z historii farmacji, 55 biografów, 2 recenzji, 10 artykułów na tematy społeczne, 12 sprawozdań, licznych nekrologów i notatek kronikarskich.

Za swą aktywną i wieloletnią działalność społeczną otrzymał liczne odznaczenia: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1981), medal im. Ignacego Łukaszewicza (1977), Za wzorową pracę w służbie Zdrowia (1976), Zasłużony dla Zdrowia Narodu (1988), medal „Rodła” (1986), odznakę „Zasłużony dla rozwoju Warmii i Mazur” (1978), Zasłużony dla woj. Katowickiego (1962), Złoty Krzyż Zasługi (1974), a także medale wojskowe: „Siły Zbrojne w Obronie Ojczyzny” (1955), Medal Zwycięstwa i Wolności (1976), Akcja Burza (1995), Weteran Walk o Niepodległość (1996).

Koledzy zagraniczni, ale i krajowi, wspominają Jego wyjazd na Kongres Międzynarodowego Towarzystwa Historii Farmacji do Budapesztu, na Biennale Niemieckiego Towarzystwa Historii Farmacji do Thübingen, Goerlitz, Stralsund i Lipska, a także wspaniałą organizację sympozjum historii farmacji w Gietrzwałdzie oraz przewodniczenia sympozjów w Supraślu, Suchedniowie, Wenecji, Łańcucie i Iwoniczu Zdroju.

Pod koniec życia zły stan zdrowia pozbawił Go możliwości kontynuowania aktywnej działalności społecznej.

Pogrzeb doc. dr hab. Władysława Szczepańskiego odbył się 5 stycznia 2010 r. w Gietrzwałdzie, gdzie pochowany został w grobie rodzinnym. Wcześniej odbyła się w Olsztynie uroczysta msza św. żałobna. Ciepłe słowa pożegnania wygłosiła pani mgr Lucyna Łazowska, była prezes Okręgowej Izby Aptekarskiej.

Jego dewizą życia było, okazywanie życzliwości wszystkim, których spotkał na swej drodze. Nikogo nie skrzywdził. O nikim nie mówił źle. Miał uśmiech dla każdego, co jednało mu przyjaciół. Takim będziemy Go pamiętać.

Przypis

¹ Opracowano na podstawie biogramu w *Kto jest kto w farmacji polskiej*. Łódź 2001 s. 252, oraz innych materiałów.

Jadwiga Brzezińska
Kołobrzeg

TECHNÉ PO RAZ ÓSMY

W dniach 21–23 października 2009 r. w czeskiej Ostrawie odbywał się VIII Międzynarodowy Festiwal Filmów i Programów Telewizyjnych o Zabytkach Technicznych i Przemysłowych TECHNÉ. Celem organizatorów tej imprezy było zwrócenie uwagi na konieczność ochrony zabytków technicznych i przemysłowych jako integralnej części naszego dziedzictwa kulturowego. Festiwalowi towarzyszyło seminarium naukowe, którego uczestnicy zastanawiali się wspólnie, jak najlepiej wykorzystywać zabytki techniki w ruchu turystycznym. Jedną z atrakcji festiwalu był też wernisaż prac polskich fotografików zajmujących się tematyką postindustrialną. W foyer Sali kinowej oglądać można było również prace plastyczne dzieci i młodzieży skupionej w Domu Kultury „Pokład”. To właśnie w tym domu kultury przez ostatnie osiem lat odbywały się kolejne edycje festiwalu TECHNÉ.

Wstęp na wszystkie pokazy filmowe był otwarty dla wszystkich i oczywiście bezpłatny. Wśród widzów festiwalu sporo było młodzieży z położonej po sąsiedzku Szkoły Górniczej – Uniwersytetu Technicznego Ostrawa. Na sali sporo też było pasjonatów dziejów techniki i dziedzictwa przemysłowego z polskiego i czeskiego Śląska. Za najlepszy film festiwalu jury konkursowe uznało dokument czeskiej telewizji z cyklu „Rodzinne srebro” pt. „Stalowe serce przemysłu maszynowego” reżysera Pavla Abraháma. Nagrodzony został statuetką tzw. Ostrawskiej Wenus, od 2004 roku przyznawaną najlepszemu z filmów prezentowanych na TECHNÉ. Statuetkę stworzył miejscowy rzeźbiarz Pavel Vácha. Widzom bardzo podobał się też polski obraz „Made in Silesia” Marka Stańczyka, w przejmujący sposób pokazujący los zamykanych śląskich kopalni węgla.

Ostrawską Wenus otrzymuje również co roku laureat Nagrody im. inż. Stanisława Vopaska. Jury festiwalu przyznaje ją za indywidualny wkład w ochronę i wykorzystanie zabytków technicznych. W 2009 roku wręczono ją inż. Josefowi Kimrowi, dyrektorowi Fundacji Landek Ostrawa. Podczas tej edycji festiwalu po raz pierwszy przyznano taką statuetkę także za nadzwyczajny